

Tusagassiorfinnut nalunaarut

Pressemeddelelse

Eleverne med autisme har - på lige fod med andre elever - ret til en afgangseksamen

I forbindelse med FN's internationale autistdag den 2. april gør Børnerettighedsinstitutionen MIO opmærksom på at elever med autisme har ret til en afgangseksamen, og at de har ret til en undervisning som er tilrettelagt, så den er målrettet deres behov.

Hos elever med autismespektrumforstyrrelser ses en anden adfærd end hos andre elever, hvilket kan gøre skolens fællesskab svær at indgå i. Ligesom alle andre elever, har elever med autisme undervisningspligt i 10 år. Førhen kunne man forlænge skoleforløbet nogle år, så eleverne kunne få lov til modne deres udvikling, før de kom ud i samfundet.

Eleverne med autisme har - på lige fod med andre elever - ret til en afgangseksamen. Det er nødvendigt, at man i folkeskolens undervisning af elever med autisme planlægger undervisningen på en særlig måde, der tager hensyn til elevens behov, således eleven kan gå ud af folkeskolen med en eksamen: *"Folkeskolens undervisning skal give alle elever – med eller uden diagnose - mulighed for at tilegne sig nyttige kundskaber og kompetencer, udvikle individuelle evner og forberede sig til uddannelse og erhverv"* siger Børnetalsmand Aviåja Egede Lynge.

MIO har dog kendskab til, at der desværre ofte ses en generel mangel på handicapforståelse hos ansatte på skolerne. Folkeskolelærere, som MIO har talt med, siger, at de har mødt elever, der har gået i en såkaldt almen klasse de første 3 – 4 år af deres skolegang, før de fik diagnosen autisme. Nogle af disse elever er fagligt velfungerende, men er ofte traumatiserede af de oplevelser, de har haft de første skoleår, så de nægter at få undervisning i et eller nogle fag i de såkaldte almene klasser.

Alle elever -diagnose eller ej - har ret til undervisning, hvor særlige metoder og pædagogikker anvendes. Man skal sikre sig, at eleven støttes af en lærer med særlig indsigt i det skolepædagogiske arbejde med disse børn. Disse elever har ret til en særlig planlagt undervisning, der giver eleven de bedste forudsætninger for at få en afgangseksamen. Målet med en afgangseksamen er ikke at sidestille eleven med autisme med andre elever i folkeskolen, men at øge elevens livskvalitet - også efter folkeskolen.

I bekendtgørelsen om hjælp til personer med vidtgående handicap står der, at når en person med vidtgående handicap har fuldført sin folkeskole, skal kommunalbestyrelsen udarbejde en handleplan for det videre uddannelses- eller arbejdsforløb i samarbejde med personen, der har et handicap.

Ifølge FN's Konvention om Barnets Rettigheder har et barn ret til at gå i skole og få en uddannelse og børn med handicap har de samme rettigheder som alle andre børn.

Nunarsuarmioqatigiinnut FN-ip autistertunut ullorititaa 2. April

Nunarsuarmioqatigiinnut Naalagaaffiit Peqatigiit autisme-qartunut ullorititaanut – 2. aprilimut - atatillugu Meeqqat Pisinnaatitaaffiiniq Suliaqarfimmi MIO, meeqqat atuarfianni ilinniartitsisut marluk oqaloqatigai – ukiuni arlaqalersuni atuartunik qaratsamikkut ajoquteqarnertik peqqutigalugu alliarternerminni ineriartornissaminnut akornuteqartunik ilinniartitsisarsimasut – taakku misilittagaat oqaloqatigiissutigineqarput.

Atuartuni qaratsamikkut autisme-mik akornuteqartuni ileqqulersornerit allaanerusut takussaasarput, taamaattumik allanik ikinnguteqalernissaminnik ajornartorsiuteqalersarlutik. Atuartut allat tamaasa assigalugit atuartut autismeqartut meeqqat atuarfianni ukiuni qulini atuartussaaitaapput. Siusinnerusukkut meeqqanik taamaattunik atuartitsisarneq ukiualunnik sivitorneqarsinnaasarsimangaluarpoq, inuiaqatigiinnut anisinneqannginneranni, meeqqat ineriartornerminnut naleqquttumik atuakkatigut ilikkagaqarsimanissaat anguniarlugu.

Atuartut – atuartutut allatorluinnarli– soraarummeernissaminnut pisinnaatitaaffeqarput. Taamaattumik pisariaqarpoq meeqqat atuarfiini atuartut akornanni autismertoqarfinni atuartitsinissap immikkorluinnaq ittumik pilersaarusiornissaa, meeqqap pisariaqartitaanut naleqquttumik, taamaasilluni meeraq atuarunnaarnermini soraarummeersimalluni atuarfik qimassinnaaniassammagu.

“Atuarfiup atuartitsinermini atuartoq periarsiffissavaa atuartup ilisimasatigut piginnaasakkullu namminneq piginnaasaminnik ineriartortinnissa. Taassuma saniatiguti ilinniarnissaminut sulilernissaminnullu piareersarneqarnissaa” Meeqqat Illersuisuat Aviâja Egede Lynged oqarpoq.

Atuarfik ullumikkut piareersimangilaq sulimi atuarfinni sulisut ataatsimut isigalugit innarluutilinnik sullissinissamut ilisimasaat annikippallaaqimmat. Ilinniartitsisullu nangipput: *“Atuartunik naapitsisarsimavagut atualeqqaarnerminnit ukiuni siullerni pingasut-sisamani klasseni naliginnaasuni atuarsimasunik, autisme-mik innarluuteqartutut paasineqanngikkallarnerminni. Atuartut taakku ilaat atuakkatigut pitsaasumik ingerlasarput, kisiannili ukiuni siullerni naalaatagarisarsimasaminnik kingunerlutsitsisarlutik, taamaattumillu klasseni naliginnaasuni fagini ataasiakkaani arlalinniluunniit ilinniartinneqaqqinnissaminnik piumanngitsunik”.*

Atuartut tamarmik – innarluutilittut innarluuteqanngitsutulluunniit – pisinnaatitaaffeqarput, tamanna ima isumaqarpoq meeqqat arlallit innarluuteqartutut nappaateqartutulluunniit paasineqarsimasut, atuarfimmik naliginnaasumik ilinniartinneqarfiusumi, immikkulli periutsinik perorsaariaatsinillu atuartinneqassasut. Atuartut taakku pisinnaatitaaffeqarput, immikkut pilersaarusiukkamik atuartinneqarnissaminnut, atuartup soraarummeersimalluni atuarfimmik qimatsinissaanik piareersarfiusumik. Soraarummeernissap anguniagarissanngilaa atuartup autismeqartup atuartunut allanut assersuunneqarnissaa, anguniagarli tassaavoq inuunerissuunissaata siuarsarnissaa – aamma meeqqat atuarfiat qimappagu.

Annertuumik innarluuteqartut ikiorneqartarnissaannut nalunaarummi allasimavoq, inuusuttoq annertuumik innarluuteqartoq meeqqat atuarfiannik naammassinnikkaagat, kommunalbestyrelse pisussaaffeqartoq, inuk innarluuteqartoq peqatigalugu, inuusuttup ilinniaqqinnissaanut imaluunniit suliffeqalernissaamut ingerlaqqinnissaanut pilersaarusiunniissaanut.

Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnatitaaffiitut Isumaqatigiissutaat najoqqutaralugu atuartitaanissaminut ilinniartitaanissaminullu pisinnaatitaaffeqarpoq. Meeqqat innarluutillit meeqqatulli allatulli innarluuteqanngitsutut pisinnaatitaaffeqarput.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Med venlig hilsen

Aviâja Egede Lyngø

Meeqqat Illersuisuat/Børnetalsmand

Toqq/direkte 531274

Avi@mio.gl